

СТАНОВИЩЕ

По конкурс за професор в професионално направление **5.10. Химически технологии, научна специалност „Процеси и апарати в химическата и биохимическата технология“ 02.10.09.**,
в **Институт по инженерна химия при БАН, София**, за нуждите на **лаборатория „Химични и биохимични реактори“**,
обявен в ДВ брой 108 от 2013 г.

с единствен кандидат доц. д-р Калоян Кирилов Петров

от проф. д-р Яна Илиева Топалова
Биологически факултет на СУ „Св. Климент Охридски“

1. Кратки биографични данни и характеристика на научните интереси на кандидата

Кандидатът за професор доц. д-р Калоян Петров е дипломиран „Инженер по биотехника“. Той изгражда професионалната си кариера като първоначално работи като технолог в наши известни биотехнологични фирми, а от 2002 г. постъпва и продължава развитието си в ИИХ-БАН. През 2005 година защитава докторска дисертация, а през 2011 г. придобива научното звание доцент по научната специалност „Процеси и апарати в химичната и биохимичната технология“ (шифър 02.10.09).

2. Обща характеристика на научно-изследователската и научно-приложната дейност на кандидата

Съдържателната страна на научно-изследователската и приложна дейност на доц. Петров се отличава с интердисциплинарност, задълбоченост, висока наукометрична стойност, фокусирана е върху разработването на научните основи на критично важни приложни проблеми в областта на белите и зелените технологии – биотехнологичен синтез на важни микробни метаболити и получаване на биогорива. Най-общо научните направления могат да се групират като: 1/Биотехнологично получаване на алкохоли с използването им като биогорива; 2/Метаболитно инженерство – създаване на рекомбинантни щамове, свръхпродукенти на ценни метаболити с разширен спекър на субстратно разграждане; 3/Биопроектно инженерство – оптимизация и контрол на ферментационни продукти.

3. Оценка на представените материали

По обем, съдържание и качество предоставените ми документи по конкурса отговарят на изисквания на ЗРАСРБ. Веднага се вижда, че става дума за кандидат, който научно и професионално бързо е израствал надграждайки ценни знания, умения, опит и добри практики.

За участие в конкурса кандидатът е представил общо 45 научни статии и доклади в пълен текст (включително два патента), от които 26 са публикувани в списания с импакт фактор и още две в списания без импакт фактор, които имат по един цитат (по правилника на ИИХ – БАН те също се водят за публикации с ИФ). Публикациите с ИФ по-висок от 0.5 за съответната година са 15, а забелязаните цитати са 181, повечето от които също са в реферирани списания с ИФ. Общият импакт фактор на публикациите е 30.798. Индивидуалният му рейтинг, съгласно методиката на института е 107.11 т. След

придобиване на научното звание „Доцент“ кандидатът е представил 22 публикации (включително 1 патент), от които 12 в списания с ИФ (9 от тях в списания с ИФ>0.5). Доказателственият материал съдържа всички научни публикации в пълен текст, посочени в съответния списък.

4. Основни научни и научно-приложни приноси

В хода на богатата научно-изследователска и приложна дейност на доц. Петров са направени значими приноси, които в резюме могат да се представят така:

Биотехнологично получаване на 2,3-бутандиол и 1,3-пропандиол (публикации с № 7, 11, 12, 17, 19, 21, 28, 30, 37, 43, 44, 46). Разработени са ферментационни технологии за получаване на биоетанол и биобутанол на базата на евтини субстрати. Създаден е нов метод за рН контрол с автоматизирано коригиране на рН на средата, което значимо повишава добива на 2,3-бутандиол. Създаден е генно-модифициран щам на *Klebsiella pneumoniae*, способен да конвертира нишесте директно до 2,3-бутандиол.

Биотехнологично получаване на млечна киселина (публикации с № 1, 2, 3, 4, 5, 6, 9, 16, 20, 26, 27, 29, 36, 41, 45). Създаден и патентован е нов метод за продукция на млечна киселина с имобилизирани продуценти, което елиминира инхибиращото действие на продукта. Изолиран е щам, свръхпродуцент на млечна киселина от нишесте. Българският изолат *Lactobacillus paracasei* B41 е способен да конвертира напълно 40 г/л нишесте в млечна киселина с добив, едва отличаващ се от теоретичния (≈ 38 г/л). Селекционирани са амилолитични лактобацили с антибактериална активност. Изследвани са техните качества на потенциални пробиотици с приложение в разработването на нови функционални зърнени храни (публикации № 16, 26).

Биотехнологично получаване на циклодекстрини от рекомбинантни щамове микроорганизми и нови имобилизирани биокатализатори (публикации с № 32, 33, 39, 42).

Съществена част от приносите касаят получаването на циклодекстрини. Чрез клониране на *cgt*-ген на халотолерантния алкалофил *Bacillus pseudocaliphilus* 8SB е постигната суперпродукция на ключов ензим чрез екстрацелуларна експресия в хетероложен гостоприемник *E. coli* BL21(DE3) (публикация № 26). Получена е нова рекомбинантна CGT-а JCGT8-5, която само за 2 часа реакционно време дава по-висок добив на циклодекстрини в сравнение с другите известни в света рекомбинантни CGT-и, които след 24-часова нишестена хидролиза синтезират по-малко количество циклодекстрини (публикация № 33). С имобилизиран пречистен ензим върху магнитно-активирани носители е достигната 25% конверсия на нишестето в циклодекстрини за 20 мин. реакционно време. Такава висока степен на конверсия не е получена нито с нативния свободен ензим, нито с ковалентно свързан ензим, нито с известните в света имобилизирани цегетази.

Преподавателската дейност

Тъй като бъдещият професор е за нуждите на БАН, преподавателската му дейност се формира основно от обучението на дипломанти и докторанти. Кандидатът има двама успешно защитили магистърските си дипломни работи студенти и двама докторанти, обучаващи се в момента. Макар и да не зависи само от него, бих припоръчала по-голяма инициативност в преподавателски активности, които са ключови за бъдещия професор.

Кандидатът е участвал в 8 проекта, финансирани от ФНИ и 3 международни проекта. Експертната му дейност се състои в 24 рецензии на статии, 1 становище за заемане на академична длъжност и 1 рецензия на проект към ФНИ.

5. Отражение на научните публикации на кандидата в българската и чуждестранната литература

Разнообразната и фокусираната научно-изследователска работа на кандидата към решаване на ключови проблеми на биотехнологичната промишленост е намерила широк отзвук в световната литература. Забелязани са 181 цитирания, повечето от които са в реферирани списания с импакт фактор.

6. Критични бележки и препоръки

Към материалите по конкурса нямам значими забележки. По-скоро отправям препоръки към кандидата и бъдещия професор. Да бъде по-инициативен за популяризация на знанията, уменията и добрите си практики сред млади хора, учащи се и последователи. Да изгради школа от млади учени, което би донесло съвсем различно признание на бъдещия професор.

7. Лични впечатления за кандидата

Нямам лични впечатления от доц. Калоян Петров, но познавам работата на екипа, от който произхожда. Мнението ми е, че в него се работи продуктивно по значими проблеми на химичните и биохимични технологии със съвременен научно-изследователски методологичен арсенал.

Заклучение

Въз основа на всичко казано по-горе относно изследователския и потенциал, постижения и приноси на доц. д-р Калоян Петров ценен опит като изследовател, като създател на многобройни научни трудове моята оценка **положителна и висока**.

Предлагам на научното жури в съответствие с член 29 б, ал.1 от ЗРАСРБ, и член 60 и 61 от Правилника за неговото прилагане да присъди на доц.д-р Калоян Кирилов Петров академичната длъжност „ПРОФЕСОР“ по научната специалност 5.10. Химически технологии научна специалност „Процеси и апарати в химическата и биохимическата технология“ 02.10.09 за нуждите на Институт по инженерна химия при БАН, София.

28.04.2014 г.

проф.дбн Яна Топалова

